



ZPRÁVA O ČINNOSTI MATICE ČESKÉ ZA ROK 2022

Matice česká se v roce 2022 aktivně zapojila do oslav dvoustého výročí založení Společnosti Národního muzea, jejíž je sekci, a rozvinula nakladatelskou činnost, která je její podstatou. Nabídla nejen členům také tradiční jarní a podzimní přednáškový cyklus, řadu vycházek, výletů a dalších aktivit.

Začátek roku byl poznamenán finalizací monumentální publikace Lubomíra Sršně *Malované závěsné portréty: sbírka oddělení starších českých dějin Národního muzea*, která byla slavnostně představena dne 10. března v Historické budově Národního muzea. Kniha, připravená ve spolupráci s nakladatelstvím Lika Klub a Národním muzeem, zaujala i porotu soutěže Nejkrásnější české knihy. Obdržela první místo za vynikající polygrafické zpracování, kterého bylo dosaženo díky výborné spolupráci s příbramskou tiskárnou PBtisk. Matice česká v průběhu roku zajišťovala výrobu celkem pěti propagačních tiskovin Společnosti Národního muzea, které představují výzdobu Historické budovy Národního muzea, matiční knižní projekty, historické předměty věnované Společnosti NM Národnímu muzeu v roce 2022 nebo

dnes neprávem zapomínané mecenáše NM. Bohatá matiční nakladatelská činnost byla završena vydáním pozoruhodné knihy *V krajině skřivanů: Říp a Podřipsko ve světle formování moderního českého národa 1860–1914* Niny Milotové, slavnostně představené v Den české státnosti 28. září před rotundou sv. Jiří na Řípu i za účasti Williama Lobkowicze.

Výrazně se rozvinula také výstavní aktivita, spojená s prezentací putovní matiční výstavy *Směle kupředu! Svět Karla Havlíčka*, která byla k vidění v Ostravském muzeu (15. 2. – 31. 3.), Knihovně Břetislava Kafky v Červeném Kostelci (2. 2. – 28. 3.), Městské knihovně v České Lípě (4. 4. – 31. 5.), Městské knihovně v Dobříši (1. 1. – 30. 11.) a především v rozšířené verzi (Havlíčkův vztah k Braunerům) po dobu hlavní sezóny v areálu Středočeského muzea v Roztokách u Prahy.

Matice česká nezapomněla ani na opravy hrobů osobností české kultury, které má ve správě. Byly provedeny generální opravy hrobů spisovatele Jarmila Krečara na Olšanských hřbitovech a básníka a překladatele Hanuše Jelínka a architekta Josefa Schulze na Vyšehradském hřbitově.



Obr. 1. Obsahově a obrazově naprosto jedinečná trojdílná publikace *Malované závěsné portréty* Lubomíra Sršně byla slavnostně představena v březnu v Historické budově Národního muzea. Foto: Jakub Šedý.



Obř. 2. Kniha *Malované závěsné portréty* Lubomíra Sršně obdržela v soutěži Nejkrásnější české knihy vysoké ocenění.

Jarní přednáškový cyklus pod názvem *Josef Škvorecký (1924–2012)* proběhl v březnových čtvrtcích. Úvodní přednášku měl Michael Špirit z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, v níž se zaměřil na Škvoreckého romány. Druhá přednáška pod názvem *Josef Škvorecký jako redaktor v nakladatelství své ženy* Michala Přibáně z Ústavu pro českou literaturu AV ČR podrobněji přiblížila kanadský nakladatelský úspěch manželů Škvoreckých. Poslední přednáška Jany Mikoláškové z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy rekapitulovala všechna neúspěšná filmová zpracování Škvoreckého *Zbábělců*. Podzimní přednáškový cyklus pod názvem *Česká literatura v jazycích národnostních menšin a komunit* také reflektoval napjatou válečnou situaci na Ukrajině. Ve třech setkáních, které měly zajímavou diskusní formu, vystoupili překladatelé do vietnamštiny, arabštiny a ukrajinštiny. Seznámili přítomné zvláště s ohlasem na díla významných českých spisovatelů v zahraničí. Bohužel v případě ukrajinského prostředí, kde se těší velké pozornosti například díla Václava Havla, bylo konstatováno, že v důsledku vybombardování tiskáren se zde knižní trh v současnosti téměř zastavil.

Matrice česká se v průběhu roku účastnila řady významných akcí v ČR, například slavnosti u příležitosti stého výročí odhalení slavného sousoší *Babička s dětmi* od Otto Gutfreunda v Babiččině údolí u Ratibořic dne 8. července.

V roce 2022 byly dokončeny dva informační panely, přibližující profesní dráhu a dílo spisovatelů Jana Herbena a Františka Křeliny. V prvním případě bude panel umístěn v obci Brumovice u Hodonína, ve druhém pak v Podhradí u Jičína.

Pro členy byla připravena řada exkurzí a výletů, reflektující literární a kulturní paměť míst v ČR. S dobrým ohlasem se setkaly autobusové zájezdy: Doupovské hory (5. 6., Zlovědice, Krásný Dvůr, Mašťov, Nepomyšl, Valeč), Železné hory (25. 6., Košumberk, Luže, Nové Hrady), České středohoří (16. 7., Stvolínky, Levín, Mukařov, Bílý Kostelec, Konojedy, Ostré), Mladoboleslavsko (13. 8., Bělá pod Bezdězem, Březinka, Víska, Kosmonosy) a Podřipsko (28. 9., Roudnice nad Labem, Říp, Bechlín). V únoru byl zahájen cyklus vycházek zaměřený na poznávání celkem 12 pražských kostelů, který se po celý rok těšil mimořádnému zájmu členů. Uskutečnily se také mimopražské výlety



Obř. 3. V rámci Matiční slavnosti, která se uskutečnila dne 28. září na hoře Řípu, proběhla prezentace knihy *V krajině skřivanů* Niny Milotové. Foto: Dana Vondrášková.

do poutního areálu Hájek u Unhoště a tvrze v Litovicích (14. 5.), dále pak do Praskoles a na Otmičskou horu (10. 7.).

Rovněž v roce 2022 pokračoval cyklus kurátorských prezentací *Ze života sbírek Národního muzea*, který byl tentokrát doplněn o výstupy restaurátorů Národního muzea. V dubnu Jan Boublík seznámil přítomné s mincemi grošového období v numismatickém oddělení NM, Monika Tauberová představila sbírku lidových krojů z Čech a Moravy v etnografickém oddělení NM. V květnu proběhla vystoupení Heleny Svobodové o jedinečné antické sbírce v NM a Karolíny Snellgrové o fotoarchivu v oddělení tělovýchovy a sportu NM. V červnu jsme se seznámili s kurátory Jakubem Anderlem, který hovořil o sbírce medailí, řádů a vyznamenání, a Tomášem Sekyrkou, jenž spravuje sbírku zbraní. Od září jsme měli možnost vyslechnout přednášky restaurátorů. Anna Triščová hovořila o restaurování textilu, v říjnu pak Eva Míčková o restaurování sádrových plastik, v listopadu se Libor Veselý věnoval restaurování numismatické sbírky NM a v prosinci vystoupily Romana Kirchnerová a kurátorka Daniela Závěská s prezentací sbírky vánočních ozdob v NM. Všechna tato vystoupení budou trvale online přístupná na YouTube a webových stránkách Společnosti Národního muzea. Mimořádné sbírce šperků Národního muzea se zde věnuje obsáhlejší video s výkladem kurátorky Lucie Kodišové, který se odehrává i v depozitářích Národního muzea v Terezíně.

V polovině prosince se uskutečnil Vánoční koncert v podání Malé české muziky Jiřího Pospíšila, který příjemně zakončil pestrý celoroční program Matice české.

V roce 2023 si budeme několika akcemi připomínat 250. výročí narození Josefa Jungmanna a zapojíme se do celostátních projektů, které se budou věnovat významu rodu Harrachů v českých dějinách. Připravují se také informační panely a tradiční přednáškové cykly, poznávací vycházky a výlety.

Pavel Muchka

Knihovna Národního muzea
oddělení knižní kultury
Vinohradská 1
110 00 Praha 1



Obr. 4. V areálu bývalého Braunerova mlýna, který je ve správě Středočeského muzea v Roztokách u Prahy, byla od 1. 6. do 31. 10. 2022 instalována matiční výstava *Směle kupředu! Svět Karla Havlíčka*. Foto: Pavel Muchka.



Obr. 7. Matice česká se účastnila dne 8. července slavnosti u příležitosti stého výročí odhalení sousoší *Babička s dětmi* v Babiččině údolí u Ratibořic, které při této příležitosti prošlo generální opravou. Foto: Pavel Muchka.



Obr. 5. V červenci navštívili členové Matice české kapli sv. Prokopa v Praskolesích u Hořovic, kde po roce 2005 došlo k odkrývání rozsáhlého cyklu nástěnných maleb ze 14. století. Foto: Pavel Muchka.



Obr. 8. V červnu jsme měli jedinečnou příležitost navštívit městys Nepomyšl u Podbořan. Zde se nachází kostel sv. Mikuláše, ve kterém byl v roce 2020 dokončen odkryv mimořádně zachovalých gotických nástěnných maleb. S průběhem náročného restaurování nás v kostele podrobněji seznámil restaurátor Michal Šelemba. Foto: Pavel Muchka.



Obr. 6. Květnový matiční výlet směřoval do poutního areálu bývalého františkánského kláštera Háje u Unhoště, kde se mj. nachází nejstarší dochovaná loretánská kaple v Čechách. Za pozornost stojí i návštěva hájecké poutní cesty s barokními výklenkovými kaplemi, která začínala nedaleko Strahovského kláštera. Foto: Pavel Muchka.



Obr. 9. V srpnu matiční zájezd směřoval mj. do Kosmonos, kde se nachází loretánská kaple, založená roku 1704 Heřmanem Jakubem Černínem z Chudenic, který našel inspiraci v pražské Loretě. Její sochařská výzdoba pochází ze slavné sochařské dílny Jelínků z Kosmonos. Foto: Pavel Muchka.